

ГРОМАДСЬКИЙ
ПРОСТІР

[Реєстрація](#)[НОВИНИ](#)[БАЗА ЗНАНЬ](#)[У ФОКУСІ](#)[КАЛЕНДАР](#)[КОЛОНКИ](#)[КОНКУРСИ](#)[БІРЖА ПРАЦІ](#)[БІБЛІОТЕКА](#)[БАЗА НУО](#)[ПРО ПОРТАЛ](#)[КОНТАКТИ](#)

18.03.2016

[Додати новину](#)

О. Ганцяк-Каськів : якщо в суспільстві немає порозуміння, “ворогу” ззовні легше зробити війну

[Підписатися](#)

Коментарі

No Recent Comments Found

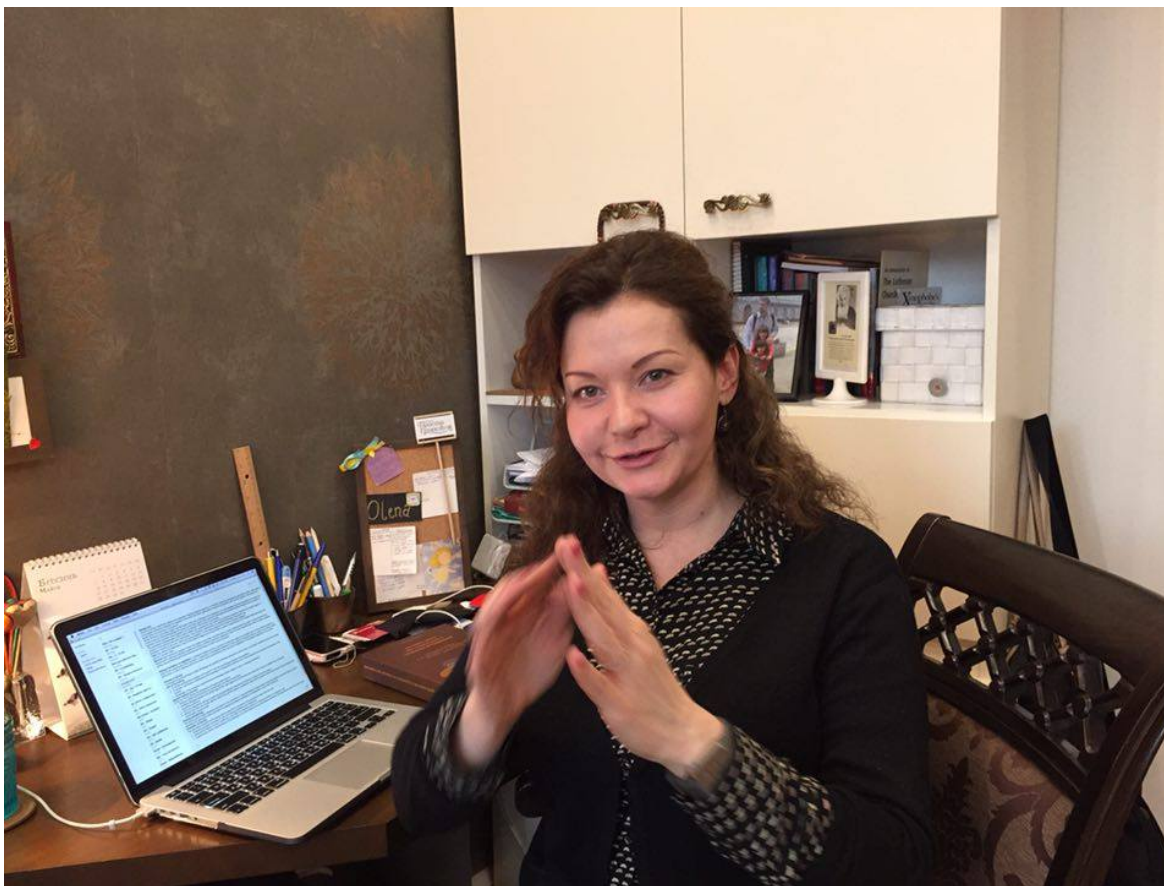
ТОП У ФОКУСІ

25 Тра 2018

324

1

Олександр Славський про соцпідприємництво: почніть вже – є різниця між робити і зробити

Громадський Простір

Олена Ганцяк-Каськів, Голова правління Центру Ненасильницького спілкування і примирення “Простір Гідності”, розповіла [Громадському простору](#) про цю молодую організацію. Саме цим інтерв’ю ми продовжуємо започатковану традицію висвітлювати діяльність новостворених постМайданних ініціатив. Як і будь-яка нова структура, команда “Простору Гідності” зіштовхується із труднощами недостатньої кількості ресурсів та поки

312

24 Тра 2018

Prostir Talks: громадські мережування та партнерства – коли це працює?

2

184

23 Тра 2018

Джон Райт: ЄС підтримує громадські організації, які мають чітке бачення змін

3

У фокусі

25.05.2018

Олександр Славський про соцпідприємництво: почніть вже – є різниця між робити і зробити

Impact Hub Odessa – спільнота однодумців, які зосереджені на тому, щоб зробити світ [...]

24.05.2018

Prostir Talks: громадські мережування та партнерства – коли це працює?

Яким є успішний досвід партнерств – з українськими та закордонними ГО? Мережування та [...]

23.05.2018

Джон Райт: ЄС підтримує громадські організації, які

що не дуже численної команди, а проте вже за такий порівняно незначний проміжок часу може похизуватися значними успіхами. Взявши за основу своєї діяльності метод “Ненасильницького спілкування”, розроблений американським психологом д-ром Маршаллом Розенбергом на початку 1960-х років, організація доносить його до різноманітних груп нашого суспільства. Активісти переконані – ми не зможемо рухатися далі, не залікувавши ран минулого, а для цього засоби гармонійного, доброго, емпатійного спілкування – саме ті ліки, які нам конче необхідні. “Добро” і “зло”, “ми” і “вони” – все це можна згладити і примирити, застосувавши вже перевірені техніки. Ми також разом із вами зможемо вивчити базові правила Ненасильницького спілкування. Про все це у нашій бесіді, повна версія якої у доданому відео.

Громадський простір: Олено, почнемо із тебе. Хто ти? Що ти можеш розказати про себе у кількох словах?

Олена: Я народилася тут, на Київщині, моя родина із Карпат, гуцули. Я навчалася на політолога, але не захотіла бути в науці і пішла в практичну сферу і отримала MBA. Почала працювати як менеджерка і дотепер працюю як менеджерка. Працювала в комунікаціях, зовнішніх зв'язках, як керівниця у сфері залучення іноземних інвестицій досить довго. Це була моя остання розширена професійна сфера. Потім продовжила в комунікаціях. Те, що я зараз роблю, мені здається, це найзатребуваніша сфера – людські комунікації, найперший рівень комунікацій. Поки дійде до інвестицій, потрібно налагодити зв'язок із собою, зі своїм ближнім, із цього все

потрібно налагодити зв'язок із собою, зі своїм ближнім, із цього все починається

мають чітке бачення змін

“Чому громадянське суспільство – це важливо? Бо це про нас! В Україні [...]”

18.05.2018

Крим. В умовах окупації

18 травня в Україні та світі згадують жертв депортації та геноциду кримських [...]”

17.05.2018

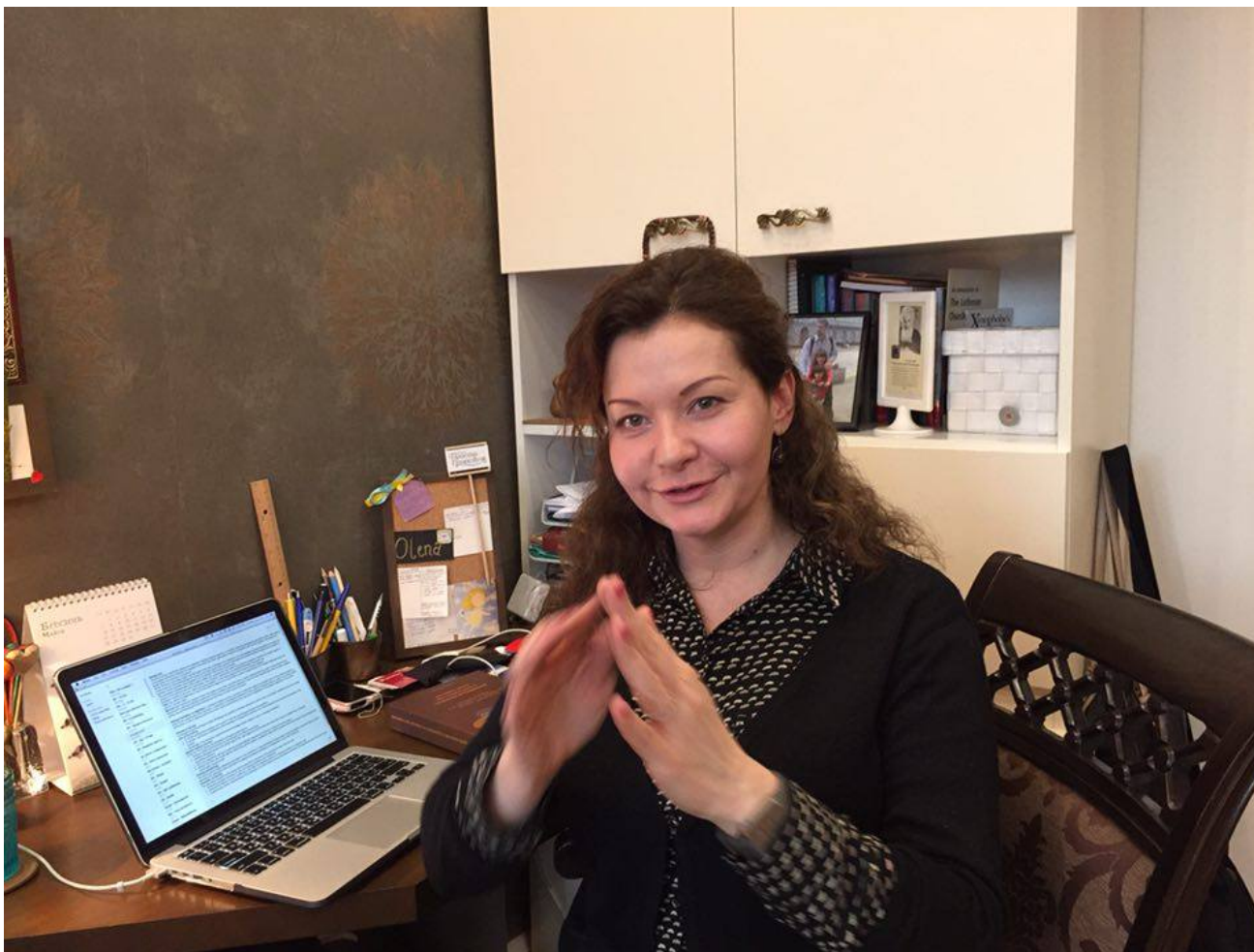
Як громадянське суспільство має адаптуватися, щоб пережити найбільші виклики

Сучасний світ зіткнувся з цілою низкою новітніх викликів, лівова частка яких певним [...]”

починається. Мені здається, що на цьому рівні ми ще не відпрацювали, тому, напевне, ми не можемо так успішно рухатися далі.

Громадський простір: Маєш на увазі – суспільство, країна?

Олена: Я думаю, так. Стратегічне планування – це моє улюблене, але я намагаюся знизитися на рівень себе, спілкування між людьми, а потім вже стратегії. Мені здається, що це моя улюблена робота, тому що працюючи і служачи як лідерка, я навчаюся, сама розвиваюся. Якщо я не роблю якість на своєму рівні, то я відчуваю, що це не комфортно далі щось нести і впроваджувати. Тобто, маю відпрацювати на собі і мені це подобається. Бо є така послідовність, чесність, справжність і якість.

Громадський простір: Простір Гідності... Мене цікавлять два пласти: в широкому розумінні – що таке простір гідності, і у вузькому – саме ця організація, цей колектив людей, з яким ти зараз працюєш?

Олена: Так, це зараз громадська організація. Починалася вона як волонтерська ініціатива. Родом вона із Майдану, із того часу, коли ми з

Старалися дбати про наших громадян із двох

моїми друзями щось робили як громадяни своєї країни. У подіях Майдану ми робили найперше те, що здавалось критичним – допомагали потерпілим. Старалися дбати про наших громадян із двох боків барикад. Тобі була підпільна мережа лікарень на базі безпечних місць – церков різних конфесій в Україні. Ця ініціатива в нас називалась [E+](#) (Евакуація+, де плюс як Червоний хрест). Також хрест тут, тому що безпечні притулки нам надали церкви – Греко-Католицька Церква, Римо-Католицька Церква, допомагала також Православна, Київського патріархату. Як не могли територією, то молитвою, як казали владики.

Святослав Шевчук, глава УГКЦ, запитав: “А чи є у світі якийсь експерт, який би допоміг нам приготуватися до ненасильницького протистояння?” Ми знали, що Громадський сектор це робить, ми знали, що поодинокі ініціативи Майдану це роблять, але якимось чином не відчували тої великої дії – можливо, щось технічно не робили правильно, можливо, не вірили до кінця. Тоді була така метушня, треба було постійно щось реабілітовувати, а це більше спланована дія і вона потребує гарної організації. І ми почали шукати: хто є серед наших міжнародних контактів в ненасильницькому протистоянні? Моя подруга, яка на той час була в Брюсселі, знайшла мережу сертифікованих тренерів із Ненасильницького спілкування. Ми одразу їх і запросили. Відгукнулися двоє – з Америки і Данії. Вони приїхали до нас під час подій Майдану. Тоді ми й познайомилися, власне, з тим, що зараз робимо – з Ненасильницьким спілкуванням. Спочатку ми подумали: ненасильницьке – це нам потрібно тільки в час протистояння, потім зрозуміли, що протистояння в даному випадку – це не те, натомість спілкування – просто мова, якою користуємося для того, щоб не було конфлікту. Тобто це порозуміння одне одного. Ми вже тоді заклали основи праці, яка на сьогодні є надзвичайно затребувана.

Громадський простір: Про метод Ненасильницького спілкування. Ми дуже часто запозичуємо речі із Заходу, Сходу, але вони можуть бути не особливо актуальними для України. Чи є саме ця методика справді для нас затребуваною, потрібною?

Олена: Методика, метод, її можна назвати модель, мова, думаю, є надактуальною, тому що вона є універсальною, набуває ідентичності в країнах відповідно до релігії, культури. Тобто вона усім цим насичується вже на місці, але сама її техніка – загальнолюдська. Мені здається, кращого тестування цієї методики, як під час подій Майдану, а потім реабілітації після Майдану, вхід в час війни, я не можу собі уявити.

На жаль, це було в найтяжчих подіях – хотілося, щоб вона тестувалася на рівні впровадження реформ, конфліктів між державними органами і громадянським суспільством – бо завжди є якісь конфлікти в суспільстві, вони можуть бути гарною рушійною силою. Але так сталося, що в нашій країні було найжорсткіше тестування. І методика себе виправдала. Ми змогли відновлювати людей після насильства, їх психоемоційний стан, реабілітовувати, готувати їх до діалогу з їхніми партнерами в конфлікті, також працювати превентивно, на випередження, щоби не було того конфлікту, який може бути, і щоби не було далі продовження через насильство. Коли я кажу *насильство*, то не маю на увазі тільки фізичне, у першу чергу, невербальне, коли ми просто змушуємо іншого робити так, як нам хочеться, або коли себе змушуємо робити так, як нам не хочеться, а нам здається треба.

Коли я кажу *насильство*, то не маю на увазі тільки фізичне, у першу чергу, невербальне, коли ми просто змушуємо іншого робити так, як нам хочеться

Громадський простір: Ми любимо бачити в собі краще, але так чи інакше Майдан і все насильство, яке його супроводжувало, сталося в нас. Простір був насичений насильством. Як на мене, така енергія не може просто зникнути, навіть якщо ми перемогли як народ. Яка твоя оцінка цього рівня насильства в нашому суспільстві, в політиці, засобах масової інформації, в людях? Все-таки існувало протистояння умовно “зла” і умовно “добра”, розподілимо їх на такі табори.

Олена: Я не хотіла би дуже узагальнювати. Ми із сертифікованими тренерами почали працювати із хлопцями із колишнього спецпідрозділу “Беркут” у них на базі – одразу після подій Майдану. Для мене це було зло. Але коли я повірила тренерам, що треба все ж таки

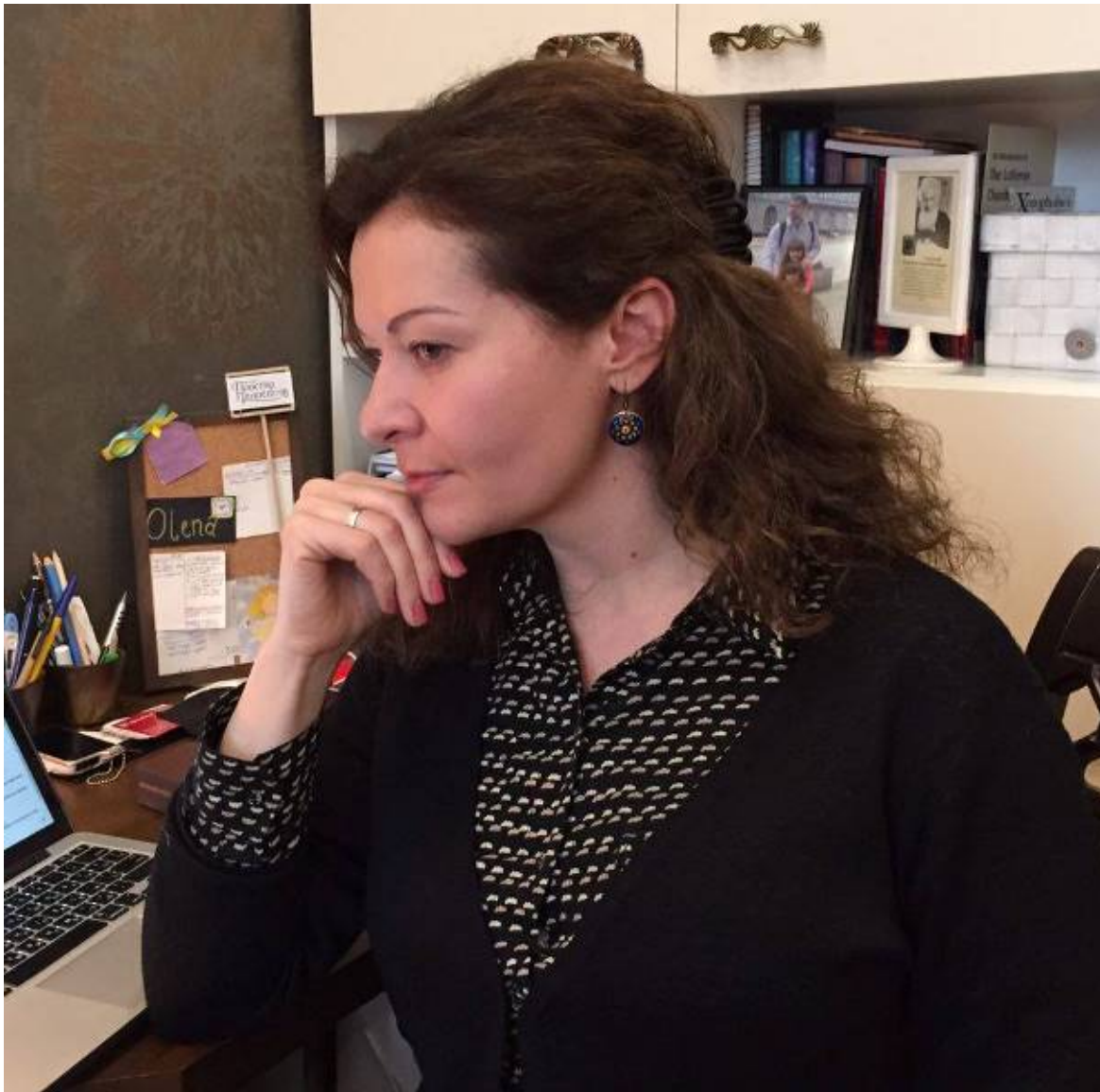
Людина є скрізь, інша справа, як її побачити через її дії

перевірити, тому що **не можуть всі бути монстрами, там має бути людина** поза тим образом монстра – ну, як же без людини? **Людина є скрізь, інша справа, як її побачити через її дії, які нам здаються жахливими, неприйнятними...** І чому та людина так робила? Ми зрозуміли, що узагальнення – то є дуже невдячна річ, тому що вона створює образ ворога, а потім всі свої дії по відношенню до того ворога, виправдані одразу – можна діяти до безкінечності брутально, і шансу на порозуміння фактично не лишається. А якщо в суспільстві немає шансу на порозуміння між певними групами людей, то “ворогу” ззовні набагато швидше і легше зробити в тому суспільстві непорядок, війну. Так у нас і сталося.

Громадський простір: Навіть в духовній практиці відділяють гріх від самої людини, а в психології вчинок від людини. Я тут більше маю на увазі саму цю енергію агресії і насильства... Це щось тонке.

Олена: Рівень, можна сказати, по всій шкалі зашкалює, і він є багаторівневий. Так, як ти вже сказала до цього, ми не вийшли з періоду реабілітації Майдану і вже пішли в АТО. Скажімо, тут були активісти Майдану, і з того боку “зла”, як ти кажеш, були спецпідрозділи. Потім вони разом їдуть на базу, готуються і разом їдуть в АТО. Тоді вони вже з боку добра, якщо вже так говорити, а з того боку сепаратисти – вже на боці зла. Нам так легко переходити із категорії в категорію, але це не розрішується на кожному рівні, немає отого

порядку на кожному рівні. Потім переселенці приїжджають сюди і знову з'являється добро і зло. А потім якщо буде реінтеграція жителів Донбасу в суспільство, то знову буде добро і зло, і буде ще гірше. Не може бути краще. Мені здається, що це все від невирішеного, яке наростає, і порядку більшого не стає.

Громадський простір: Тоді оціни цей рівень невирішеного в нашій ноосфері, в сфері наших думок...

Олена: Емоцій... В кожній сфері є непорядкованість, так як і є порядок. Але, мені здається, немає тієї критичної маси впорядкованого, інакше ми відчували би більше порозуміння на кожному рівні, інакше ми були б задоволені хоча б якоюсь своєю системою освіти, інакше ми відчували б реформи, інакше ми б хоч якийсь мали зв'язок із політиками... Я вже пішла в ту сферу, але ми поки що навіть між людьми не можемо... Я кажу про це сміливо, бо маю підстави, адже базуюся на проханнях просто навіть про тренінги, я вже не кажу про примирення.

Тренінги на сьогодні ми робимо у сферах, які ми визначили самі, ми зробили висновки, консультувалися із радниками і також бачимо, де найбільш критично. Тож ми працюємо в освітній сфері, зараз почали працювати із Асоціацією керівників дитсадочків – ніколи навіть не думала, що я там буду, у мене син у вже двадцять років, мені здавалося, що колись із онуками буду мати справу... Зараз у Львові та Києві працюємо із Асоціацією директорів, з вузами, які готують менеджерів у освіті, дошкільній, позашкільній, шкільній, вищій. Освітня сфера не проста, але дуже вдячна для таких інвестицій. На такі тренінги відгукуються люди, які відчувають в собі сили і бажання впроваджувати цю комунікацію на своєму рівні. Ми стараємося працювати з лідерами – вони, як правило, мають якусь свою сферу, де можуть зробити зміни. Ми не претендуємо одразу працювати із освітньою реформою, але віримо, що одного разу хтось зі сфери державної опиниться на тренінгу і захоче бодай для себе скористатися із цього. Коли людина впорядкована, має хороший зв'язок із собою, з іншим, то дуже важко заважати їй гарно працювати.

Громадський простір: Один індійський філософ сказав: темрява – це просто відсутність світла, як можна боротися із тим, що існує тільки через те, що чогось немає? Можна тільки включити світло і тоді вона сама відійде. Темрява є ніщо, а світло є чимось. Тому оцей додаток НЕнаси́льницьке запрошує на питання: можливо, варто включити якесь позитивне спілкування спілкування, добре і тоді нам не треба буде боротися із насильством?

Олена: Загалом в цій методиці ми не говоримо про боротьбу і не дуже віримо в боротьбу. Ми віримо у свою особисту поставу і в налагодження діалогу, але іноді поставу треба так зробити, що воно виглядає більш агресивно, але яка в цьому

енергія – боротьби чи миру? Ми назвалися Український центр Ненасильницького спілкування і примирення – фактично, все те, що ми робимо в одному, а потім в лапках дали вже творчу назву – “Простір Гідності”. Вона мені більше подобається, і я так бачу, що більшість наших колег, партнерів просто кажуть *Простір Гідності*, їм подобається словосполучення. Мені здається, що це виражає дію конструктивну, дію, яка спонукає до “включення світла” і щоб те світло було якомога довше. Тому що простір сам по собі вже є певною свободою – ти можеш тут бути, можеш вийти, це не якісь рамки, це твій вибір, майданчик, де ти є, але можеш собі йти далі. А гідність – це ключове слово у поставі людини. Тому що я вірю, що Бог створив людину і дав їй свободу, а ось та гідність, яка є в ній, є внутрішнім індикатором, наскільки вона користується свободою так, щоб залишатися людиною, а ще краще – була кращою людиною.

простір сам по собі вже
є певною свободою

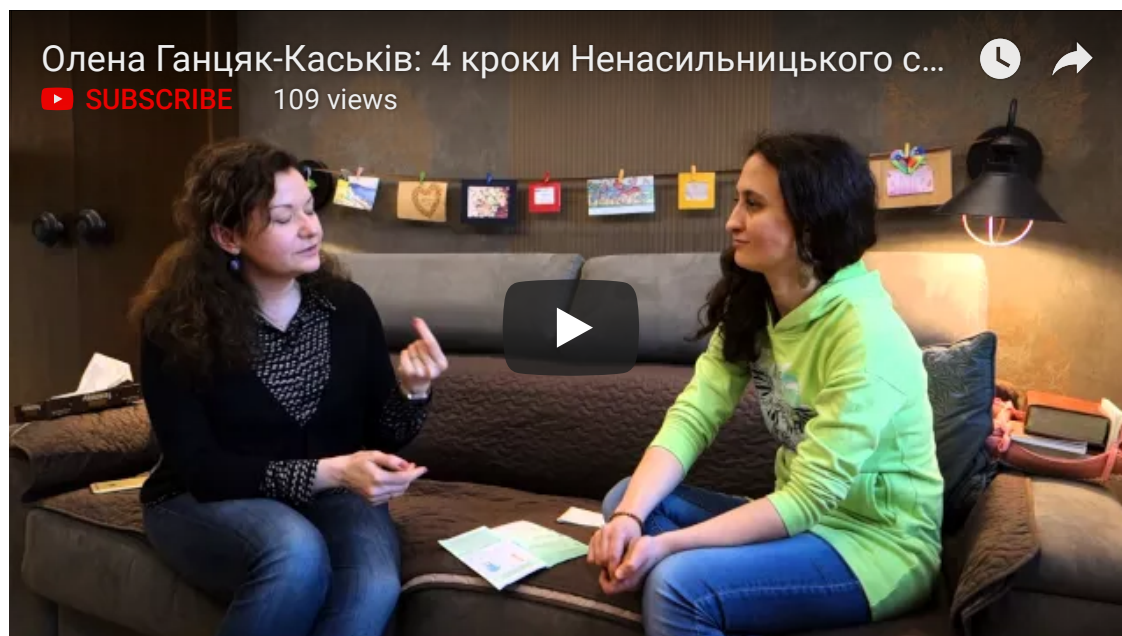
Ми також не дуже хотіли “не”, але тому що у світі є термін, це гуманістична комунікація, яка походить від роджеріанської психології. Її як систему комунікації упорядкував американський психолог *Маршалл Розенберг*, який помер минулого року. Він – науковець-сучасник, який випробовував її в різних країнах світу. Вона дуже гарно діє для того, щоб люди один одного розуміли, щоб налагоджувалася гармонія в середовищі будь-якого масштабу. Звичайно, там, де є бажання, тому що де немає бажання, не відбудеться цієї гармонізації. Ми не змогли відійти від *ненасильницького*, хоча синонімом є *емпатичне* спілкування, Але щоб ввести нове слово в Україні, його треба

пояснювати. Психологи розуміють, що таке емпатія, але ми не хочемо робити нашу сферу відкритою суто для професіоналів. Ми хочемо, щоб будь-хто скористався цим знанням. Ненасильство зрозуміє будь-хто і також зрозуміє світовий центр – мережа ідентифікувала нас як такий центр в Україні. Тому поки тримаємося цього терміну, але також кажемо: *спілкування розвитку, спілкування співпереживання, спілкування емпатичне, конструктивне*. Коли ми співпрацюємо із бізнесом, ми називаємо це термінами, які ближчі для бізнес-середовища.

Громадський простір: Перед нами є брошура, яка говорить про ці кроки Ненасильницького спілкування. Можеш розповісти?

ВІДЕО: 4 базові кроки Ненасильницького спілкування на конкретному прикладі:

Громадський простір: Простір Гідності – хто сюди може увійти? Нас будуть читати або слухати ті, кому не байдуже по життю: що вони можуть тут для себе знайти?

Олена: Як громадська організація ми маємо членство, тому зацікавлена людина може стати членом нашої НУО. Вона повинна мати рекомендацію і мотивацію. А для цього, напевно,

У нас є достатньо конфліктних ситуацій, які ми хотіли б обернути на

треба знайомитися – це також один із моментів того як ввійти. Це може бути через тренінги для певних професійних спільнот на різних рівнях у суспільстві, які ми проводимо. Ми проводимо тренінги для волонтерів, які працюють з переселенцями. Ми проводимо тренінги безпосередньо для переселенців, щоб вони зав'язали контакт із місцевою громадою, з місцевою владою, між собою, реабілітувалися після травм. Ми також проводимо тренінги для військовослужбовців, ветеранів, капеланів, психологів, соціальних працівників, педагогів і фасилітаторів, медіаторів, тобто тих, хто найбільше задіяний до реабілітації у ситуації, яка склалась в країні – військові дії, переселення на інші території з інших частин країни, впровадження реформ – тобто там, де потрібен якісний зв'язок, який буде довгостроковим і на базі якого можна щось будувати, можна співпрацювати. Пріоритети тренінгів – освітня сфера, фасилітатори, переселенці, волонтери. Це вже багато, як для маленької команди. Але ми сподіваємося, що зможемо робити відкриті тренінги, де зможуть брати участь люди, написавши заявку.

Наразі ми робимо такі інтерактивні презентації, де може бути необмежена група. Для тренера 25-30 людей вже є максимумом, щоб кожен міг мати свій простір попрацювати, висловитися, бути почутим, сказати. А коли робимо інтерактивну презентацію, там може бути багато людей. У нас не раз буває й триста людей в залі. Цей метод добрий тим, що він чудесно надається для самонавчання. Тобто не треба одразу ставати тренером. Процес набуття сертифікації від світового центру триває до семи років, це як певний науковий ступінь. Цим методом треба жити, щоб потім ним ділитися вже як тренер. Але мені здається, що достатньо відпрацьовувати цей метод у себе, тому що ми маємо будення, родину, друзів. **У нас є достатньо конфліктних**

ситуацій, які ми хотіли би обернути на ситуації, де була би співпраця, де ми би розуміли одне одного. Мені здається, що власної практики достатньо, а ще коли людина приносить це у професійне життя – у школі, університеті чи політиці – там це дуже важко, але потрібно, то це вже дуже важлива дія для суспільства.

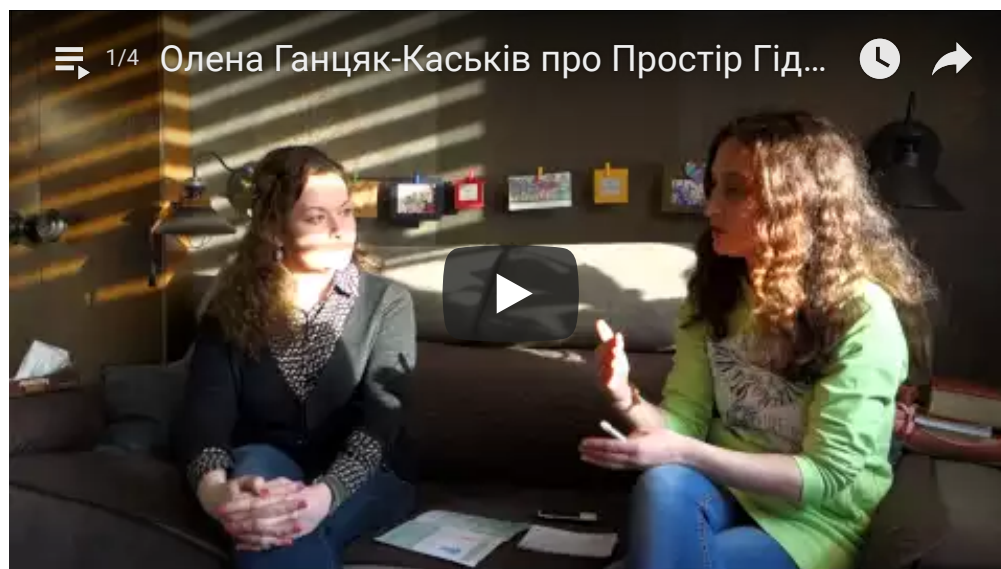
Отже, можна слідкувати за [сторінкою Простір Гідності на Facebook](#), зараз ми розробляємо веб-сайт, будемо видавати книжки – перекладаємо базові українською мовою, будемо співпрацювати з видавництвом “Дух і літера”, маємо *youtube* канал, де також робимо титрування відео і намагаємося розміщати контент, щоб людина могла самостійно навчатися і не прив’язувалася тільки до нас.

Громадський простір: Поза відео і поза диктофоном ми згадували, що у тебе на кожен день є улюблена цитата когось відомого, мудрого, глибокого. Що у тебе є на сьогоднішня?

Олена: Це я тільки вчора вигадала, що хочеться брати собі якесь гасло мудрої людини, якій ти довіряєш, і знаєш, що воно працює. І коли ти збиваєшся, триматися цього. На сьогодні маю потребу впорядкованості у житті, роботі, бо маленька команда, дуже бракує людей, і багато прохань про роботу, а в Україні немає сертифікованих тренерів. Як менеджерка, лідерка я стараюся, щоб робота йшла плинно, стараюся відповідати на прохання. Хочеться більше порядку, ресурсів... Ця цитата, я думаю, пішла десь із лона монашого духовного життя, але вона актуальна для мене сьогодні: **збережи порядок і порядок збереже тебе**. Вона мені подобається. Мені здається, якщо цей порядок буквально фізично (для мене також важливо фізично) і пріоритетність – що найголовніше, зберігати у кожному дні, то потім це тобі

допоможе не загубитися, бути ефективним як менеджер, бути ефективним як той, хто допомагає працювати іншим. І до такої людини з'являється довіра. Отже, збережи порядок і порядок збереже тебе.

Розмова повністю ([відео](#) в чотирьох частинах):

Довідка:

Ненасильницьке спілкування (ННС, або спілкування співпереживання або спілкування співпраці) – це процес або метод спілкування, розроблений американським психологом д-ром Маршаллом Розенбергом на початку 1960-х років.

Метод ННС спрямований на три аспекти спілкування: емпатія до самого себе (глибоке і співчутливе усвідомлення власного досвіду), емпатія до іншого (сприйняття іншого з глибоким розумінням /співпереживанням) та справжнє

вираження самого себе (автентичне вираження, яке може надихнути інших і спонукати до розуміння та співпереживання).

Це простий метод ясного, емпатичного спілкування, що складається з чотирьох кроків:

- Спостереження
- Почуття
- Потреби
- Прохання

ННС прагне знайти такий спосіб спілкування для всіх учасників, щоб отримати те, що дійсно має значення для них без насильства, приниження, присоромлення, звинувачення, примусу або погроз. Цей метод є корисним для вирішення конфліктів, встановлення контакту та порозуміння з іншими людьми, для того, щоб жити свідомим життям, “тут і зараз”, орієнтуючись на власні потреби та потреби інших.

ГО Український центр Ненасильницького спілкування і примирення “Простір Гідності” (Ukrainian Centre for Nonviolent Communication and Reconciliation “Dignity Space”) – ініціатива, заснована координаторами волонтерської мережі “Евакуація +” (Е+) та Українського координаційного центру міжнародної допомоги потерпілим у подіях Євромайдану за підтримки іноземних фахівців із міжнародної мережі Ненасильницького спілкування (International Centre for Nonviolent Communication (NVC) <http://www.cnvc.org/>

Центр покликаний сприяти розвитку суспільної культури діалогу через поширення методик та навичок запобігання і врегулювання насильницьких конфліктів різних ступенів на різних суспільних рівнях, а також

налагоджувати діалоги між конфліктуючими сторонами для відновлення взаєморозуміння і створення передумов для спільного розвитку.

Центр здійснює роботу в Києві та в різних регіонах України за методиками Ненасильницького спілкування і відновлення довіри та гідності у суспільстві після дій насильства і збройних конфліктів.

Центр має намір навчити різні суспільні групи, а також поодиноких громадян вирішувати конфлікти через діалог, заснований на взаємному розумінні та гідності.

Місія центру – зміцнити і розвинути спеціальні навички на рівні спільнот, необхідні для запобігання втручання та відповіді на насильницькі конфлікти шляхами, що сприяють збереженню, відновленню і вибудуванню взаєморозуміння, гідності й налагодженню суспільного діалогу.

DignitySpace@gmail.com

Читайте також:

[Верена Єгер: люди, які діють у насильницький спосіб, роблять це через свою безпорадність](#)

[К. Плеснер: Європейській спільноті потрібно підтримати Росію у можливості дбати про свої ресурси іншим шляхом, ніж війна](#)

Спілкувалася: Любов Єремичева

Відео: Діпейн Чандретія (Dipen Chandrethia)

Тематика публікації: Інструменти НУО Бізнес Громада і влада Громадянське суспільство
Молодь Нації та етнос Освіта Політика Простір Миру Реформи Технології
Київ Україна

ОСТАННІ ПУБЛІКАЦІЇ ЦЬОГО РОЗДІЛУ:

Олександр Славський про соцпідприємництво: почніть вже - є різниця між робити і зробити

Prostir Talks: громадські мережування та партнерства - коли це працює?

Джон Райт: ЄС підтримує громадські організації, які мають чітке бачення змін

Крим. В умовах окупації

Як громадянське суспільство має адаптуватися, щоб пережити найбільші виклики

Громадські організації мають високий рівень довіри, але її можна підвищити

0 Коментарів

Prostir

1 Увійти ▾

♥ Рекомендувати 2

🔗 Поділитися

Сортувати за найкращими ▾

Розпочати обговорення...

УВІЙТИ ЗА ДОПОМОГОЮ

АБО ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ У DISQUS ?

Ім'я

Залиште перший коментар.

✉ Підписатись

🗉 Додати Disqus на свій сайт

🔒 Disqus' Privacy Policy

DISQUS

Введіть свій e-mail

Підписатися на розсилку

[Про портал](#) | [Інформполітика](#) | [Контакти](#) | [Карта сайту](#)

© 2002-2018 Громадський Простір.

Матеріали на Порталі публікуються на умовах ліцензії CC BY-SA 4.0 International, якщо в конкретній публікації не зазначено інакше.

Портал "Громадський Простір" <http://www.prostir.ua>